Η μετακίνηση της πέτρας (Ευγένιος Αρανίτσης)

Categories : ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Date : 14 Ιανουαρίου, 2006

"*Εκ πρώτης όψεως, φερ' ειπείν για ένα παιδί που ακούει την ιστορία, η παράκληση του Ιησού να μετακινηθεί η ταφόπετρα ακούγεται σκανδαλώδης. Ο Θεός επρόκειτο από στιγμή σε στιγμή να αναστήσει έναν νεκρό και τους ζητούσε να κυλήσουν την πέτρα λες και δεν μπορούσε ο ίδιος.*"

Οι άνθρωποι ζητούν από τον Χριστό να αναστήσει τον Λάζαρο κι εκείνος τους απαντάει ότι, εντάξει, θα το κάνει, όμως ας ανοίξουν πρώτα τον τάφο. Που σημαίνει ότι πρέπει να μετακινήσουν τη βαριά πέτρα που φράζει την είσοδο. Ότι δεν το είχαν σκεφτεί πριν τους το πει, προκαλεί απορία. Αυτή η λεπτομέρεια μου φαίνεται κρίσιμη.

Εκ πρώτης όψεως, φερ' ειπείν για ένα παιδί που ακούει την ιστορία, η παράκληση του Ιησού να μετακινηθεί η ταφόπετρα ακούγεται σκανδαλώδης. Ο Θεός επρόκειτο από στιγμή σε στιγμή να αναστήσει έναν νεκρό και τους ζητούσε να κυλήσουν την πέτρα λες και δεν μπορούσε ο ίδιος. Εν ολίγοις, τι πιο φυσικό από το να γίνουν όλα δίχως τελετουργικό, μια κι έξω, με τον πεθαμένο να σηκώνεται μέσα σε μια έκρηξη φωτός που θα κονιορτοποιούσε κατ' αρχήν την πέτρα και, ακολούθως, όλες τις άμυνες της δυσπιστίας των θεατών; Ο Χριστός όμως ζήτησε τη συμμετοχή του ανθρώπου στα «προκαταρκτικά».
Το παράδειγμα αυτό δείχνει ανάγλυφα ότι το θαύμα έχει ως περιεχόμενο αποκλειστικά εκείνο που ο άνθρωπος αδυνατεί να πετύχει από μόνος του. Αν κάτι γίνεται εφικτό στη σκηνή μιας ανεπίλυτης έντασης που διαλύεται ξαφνικά χάρη στην αγάπη, σ' αυτό το κάτι δεν μετέχει τίποτα από το ήδη εφικτό αλλά μόνον το αδύνατον. Οι άνθρωποι το ξεχνούν επειδή είναι στη φύση του ανθρώπου να χρειάζεται όχι έναν θεό αλλά έναν υπηρέτη, κάποιον για τις αγγαρείες. Καλά να ξυπνήσει τον Λάζαρο, αυτό περιλαμβάνεται στα καθήκοντα του θαυματοποιού, αλλά μήπως θα μπορούσε, παρακαλούμε, να μετακινήσει και την πέτρα; Για να μην ιδρώνουμε, τέτοιαν ώρα.
Η τεμπελιά του παραπάνω είδους φαίνεται να χαρακτηρίζει τη μοντέρνα νοοτροπία, δηλαδή τις υπεκφυγές και τις επιθυμίες ενός ατόμου ναρκισσικά συμφιλιωμένου με την άνεση και τη ρηχότητα, στον κοινό καθρέφτη των οποίων αναγνωρίζει ανακουφιστικά τον εαυτό του ως πετυχημένο ρυθμιστή ανθυπολεπτομερειών που

έχουν καταστεί πεμπτουσία του πολιτισμού. Ο κόσμος μας, συνολικά, μετατράπηκε σε κατοικία ενός ανθρώπου που δεν ζητάει ανάσταση, ό,τι κι αν σημαίνει αυτό, αλλά δωρεάν μετακίνηση των λίθων.

Παλιά περίμεναν έναν θεό που θα ερχόταν να νοηματοδοτήσει μια ψυχικά νεκρή ζωή, ζητώντας τους, σε αντάλλαγμα, να προσφέρουν το ελάχιστο, να μετακινήσουν μια πέτρα. Τώρα κανείς δεν θέλει να αγγίζει τα νοήματα των πραγμάτων, σε αντιστάθμισμα όμως επιδίδεται με λύσσα στην αναζήτηση αυτοματισμών και επιδεξιοτήτων προκειμένου η ζωή, σε ένα πεζό, αμιγώς πρακτικό επίπεδο, να γίνεται όλο και ευκολότερη. Ασφαλώς, όπως συμπεραίνουμε κοιτάζοντας τους φίλους του Λαζάρου, το είχαμε ανέκαθεν στο αίμα μας.

Η συμβολική ανάλυση της ιστορίας πάει ακόμη πιο μακριά, εφόσον εκείνο που πετυχαίνει ο άνθρωπος των ανέσεων είναι να επαληθεύσει ότι, εδώ και πολύ καιρό, έχει μπει στη θέση του Λαζάρου, δηλαδή του νεκρού. Αυτός περιμένει μακάρια μια θαυματουργή επέμβαση που θα περιορίζεται στην ακαριαία, διά μαγείας μετακίνηση της πέτρας. Όσο εξασθενεί η ικανότητα του ζην τόσο ο θάνατος ενισχύει την ανάγκη καλύτερης ορατότητας από τον τάφο προς τα έξω, την οποία παρηγορεί το τηλεκοντρόλ. Το θαύμα της ανάστασης μένει χωρίς περιεχόμενο και το σέρβις του θανάτου αναβαθμίζεται σε παροχή εξυπηρετήσεων υψηλής τεχνολογίας. Μέσα στους αιώνες, εκείνο που κρατάει ο άνθρωπος από τη θαυματουργή συγκυρία είναι ο παραλογισμός της.

Έχοντας αποκοπεί από το βίωμα της συμμετοχής στην αυθεντική τελετουργία, εκείνη που μεσολαβεί ώστε η μετάβαση από τη ζωή στο θάνατο και τανάπαλιν να γίνεται ομαλά, κατά την τάξη των σταδίων μιας ορισμένης μύησης (δηλαδή συγκίνησης), ο άνθρωπος μεταφέρει όλο τον τελετουργικό του οίστρο στα μικροπράγματα, σ' αυτή την κόλαση των παιδαριωδώς θεοποιημένων υλικών χειρισμών, εν ονόματι των οποίων η πραγματικότητα, καθ' οδόν προς την ολοκληρωμένη παραίσθηση, πλημμυρίζει με τρικ και καταπακτές, με ραβδιά νεράιδας, με εκατομμύρια γκάτζετ, περιζήτητα ακριβώς επειδή είναι άχρηστα.

Όλο αυτό καθοδηγεί το πέρασμα του ανθρώπου σε έναν τρόπο ζωής αμιγώς ψυχαναγκαστικό, όπου το υποκείμενο διεκπεραιώνει, από το πρωί ώς το βράδυ, απειράριθμες μικρο-τελετουργίες, δηλαδή κενές πράξεις, με σημείο σύγκλισης τη δυνατότητα ολοκληρωτικού ελέγχου της ζωής κατευθείαν απ' το πληκτρολόγιο. Η μετακίνηση της πέτρας, σαν τεχνολογικό θαύμα, μοιάζει τόσο εκπληκτική, ώστε η ματαίωση του αληθινού θαύματος, αφού κανένας Λάζαρος δεν σηκώνεται ποτέ (και ούτε θέλει), περνάει απαρατήρητη.

Το Ευαγγέλιο, λοιπόν, ξαναγράφτηκε αλλιώς. Εκείνο που περιμένουν τώρα οι ψυχαναγκαστικοί από το Θεό είναι να τους βεβαιώσει απλώς ότι ο Λάζαρος είναι ο καθένας από αυτούς τους ίδιους, θέση ιδιαίτερα αναπαυτική. Διότι το ασυνείδητο ερώτημα του ψυχαναγκαστικού, όπως διδάσκει η ψυχανάλυση, αφορά το αν είναι ζωντανός ή νεκρός, αφορά δηλαδή την ελπίδα ότι είναι πράγματι νεκρός και έτσι δεν κινδυνεύει να εκτεθεί στην οδύνη καμιάς θεραπείας και κανενός αποχωρισμού. Το φαίνεσθαι αυτού του θανάτου μοιάζει επείγον. Οι άνθρωποι περιμένουν από το Θεό

να μετακινήσει την πέτρα, τίποτα περισσότερο. Τον Λάζαρο άσ' τον να κοιμάται και να ονειρεύεται. Αυτό το όνειρο που βλέπει ο Λάζαρος, ανάσκελα, στον τάφο του, είναι η ζωή μας.

(Πηγή: "Ελευθεροτυπία")